

Unisten poslednji preostali srpski spomenik u Pristini

NASTAVLJA SE ZATIRANJE TRAGOVA HRISCANSKE KULTURE

Pravoslavna Eparhija rasko-prizrenska

OTVORENO PISMO PREMIJERU PRIVREMENE VLADE KOSOVA I METOHIJE BAJRAMU REDZEPIJU, PRISTINA

GOSPODINE PREDSEDNICE,

Pre 25 dana obilazili smo zajedno poruseni manastir Zociste kod Orahovca i miniranu crkvu u selu Osojane kod Kline. I razgovarali o pocetku obnove tih svetinja Srpske Pravoslavne Crkve, kao nekom konkretnom cinu koji bi trebao da pokaze dobru volju Vase Vlade za stvaranje uslova povratka svih prognanih lica sa Kosova i Metohije u svoje domove, kao i mogucnost zajednickog zivota i bolje buducnosti za sve stanovnike ove Pokrajine. Verovao sam u Vasu iskrenost. Danas, posle saznanja da je i posle tri godine od zavrsetka sukoba na ovim nesretnim prostoima, u prisustvu medjunarodne zajednice u licu KFOR-a i UNMIK-a, posle obavljenih izbora, konstituisanja Skupstine i formiranja Vlade, na cijem ste Vi celu, nastavljeno, i to u Pristini, rusenje spomenika i obelezja prisustva Srba i Srpske Pravoslavne Crkve na Kosovu i Metohiji, danas, dakle, u Vasu iskrenost ne mogu verovati.

Naime, davne 1840. godine, za vreme Otomanske Imperije, u crkvenoj porti u Pristini podignuta je prva srpska skola. Tu zgradu su komunisticke vlasti u Pristini podignuta je prva srpska skola. Tu zgradu su komunisticke vlasti konfiskovale 1947. godine, koja je od tada sluzila za razne namene. Ispred te zgrade bio je podignut spomenik - bista Stefanu Nemanji u liku Sv. Simeona Mirotocivog. U pomenutu zgradu, pre nepuna dva meseca uselilo se novoformirano ministarstvo Vase Vlade za urbanizam Kosova. Pre pet dana, 4. juna ove 2002. godine, u 9 casova i 30 minuta, zaposleni u pomenutom Ministarstvu SRUSILI su bistu uzgromoglasno smejanje prilikom njenog pada. Istu su stavili u jedno metalno korito i uneli je u zgradu.

Vi ste, Gospodine Predsednice, istoga dana posle pone posetili navedenu zgradu Ministarstva. Ostaje nam nejasno: da li ste dosli da im cestitate na uspesno obavljenom podvigu ili su radnici Ministarstva bistu porusili da bi ste Vi mogli "nesmetano", bez uznemirenja, da ih posetite.

Ali jedno je, nesumnjivo jasno: kada takav zlocin ucini jedan Ministar sa svojim ljudstvom, i to Ministar za urbanizam, onda sta da mi Srbi ocekujemo od onih kojima takav ministar treba da sluzi za primer, i od onih koji su ga birali i postavili na tako visok polozej.

Saljem Vam dopis bez nade da mi na njega odgovrite, a jos manje da ucinite nesto konkretno i pozitivno za sve gradjane Kosova i Metohije, dakle i za nas Srbe.

Povredjen i duboko razocaran takvim vandalskim cinom

Episkop rasko-prizrenski i kosovsko-metohijski

+ARTEMIJE

Komentar povodom otvorenog pisma episkopa Artemija upucenog premijeru Kosova Bajramu Redzepiju

Decani, 12. juni 2002

U svom otvorenom pismu kosovskom premijeru Bajramu Redzepiju Episkop Artemije izrazio je najdublje zgrazavanje pred nastavkom unistenja srpskog kulturnog i verskog nasledja na Kosovu i Metohiji. Pre nekoliko dana, 4. juna, porusen je poslednji preostali srpski spomenik (bista Sv. Simeona Mirotocivog) u sada skoro vec etnicki ociscenoj Pristini. Ovaj najnoviji varvarski cin koji nisu pocinili anonimni ekstremisti vec sluzbenici kosovskog Ministarstva za urbanizam, sa dozvolom nadleznog ministra, predstavlja bestidan cin koji pokazuje da nova Vlada Kosova sluzi interesima albanskog ekstremizma, a ne svim zajednicama kao sto se javno proklamuje. Naravno ni Vlada Kosova, ni medjunarodna misija UN nisu nista preduzeli povodom ovog nedela. Cuo se samo glas pravoslavnog episkopa koji vec tri godine odjekuje Kosovom i Metohijom kao glas vapijuceg u pustinji.

Dok ministarstvo urbanizma samovoljno rusi pravoslavno srpsko obelezje pred zgradom koja je nekadasnje vlasnistvo SPC, grupe vandala svakodnevno raskopavaju preostale srpske grobove sirom Pokrajine i raznose kamenje sa drevnih srednjovekovnih crkava porusениh nakon zavrsetka rata. Pored rusenja crkava i skrnavljenja grobalja, kosovski Albanci nastavljaju sa uklanjanjem poslednjih srpskih spomenika. U posleratnom naletu varvarstva poruseni su ili uklonjeni spomenici cara Dusana u Prizrenu, Milosa Obilica u gradu Obilicu, cara Lazara u Gnjilanu, Vuka Karadzica i Petra Petrovica NJegosa u Pristini. Oskrnavljen je i spomenik na Gazimestanu dok nedaleko od njega netaknuto ratom stoji turbe sultana Murata. Istovremeno sirom Pokrajine u kojoj je preko 90 procenata kulturnih obelezja pripada srpskoj kulturi i duhovnosti, albanski ekstremisti ohrabrivani od svojih politickih ideologa, poput afganistanskih Talibana koji ruse drevne statue Bude, brisu poslednje ostatke vekovne hriscanske kulture. Istovremeno brojne arapske organizacije sponzorisu gradnju desetina novih dzamija, "kulturnih centara", a na svakom koraku podizu se spomenici OVK koja je odgovorna za brojne zlocine za vreme i nakon rata.

Dokle ce medjunarodna zajednica tolerisati ovakvo ponasanje? Da li je cilj nove ujedinjene Evrope da na ovim prostorima zatre i poslednje tragove jedne drevne hriscanske kulture koja je ostavila na stotine vrednih spomenika sirom Balkana? Srbima na Kosovu i Metohiji, ali i drugim ne-albanskim zajednicama sve vise postaje jasno da se na ovim prostorima

stvaraju obrisi jedne monstruozne države u kojoj ni starice ne mogu da kupe hleba samo zato što nisu Albanke i sto su pravoslavne hriscanke, gde se nadgrobni krstovi i crkve premazuju fekalijama. Pre sesdeset godina ovakva ideologija nazivana je fasizmom, a danas se na Kosovu i Metohiji govori o najmladjoj evropskoj demokratiji. Ova pomenuta zbivanja potvrđuju istinu da je najnovija demokratska retorika nekih albanskih lidera na Kosovu i Metohiji samo fasada iza koje se krije jedna sasvim suprotna ideologija utemeljena na anahronim plemenskim zakonima. Kosovo pod medjunarodnim protektoratom postalo je najbezakonniji i najnazadniji deo Evrope, koji svojim kulturnom i civilizacionom dekadencijom predstavlja samar visevekovnoj hriscanskoj evropskoj kulturi. Sa ovakvim ponasanjem sasvim je jasno da Kosovo nece postati deo Evrope vec nova rak-rana evropskog kontinenta. Sa neslavnim rekordom u izvozu kriminala, narkotika, prostitucije i trgovine belim robljem novo, posleratno Kosovo postaje ruglo savremenog sveta i glavni faktor nestabilnosti jugoistocne Evrope.

protosindjel Sava (Janjic)

KONGRES SAD O PROBLEMIMA SRBA NA KOSOVU

Vashington - U Vorentonu, nedaleko od Vasingtona, u nedelju se završava visednevni seminar predstavnika lokalne uprave i politickog zivota sa Kosova, u organizaciji tamosnjeg Instituta za mir, a neki od ucesnika tog skupa u sreu ce senatorima i kongresmenima govoriti o svojim iskustvima na Kapitolu. Helsinska komisija Kongresa SAD, zaduzena za saradnju sa OEBS, organizuje 19. juna tribinu "Izgledi za etnicku harmoniju" na Kosovu, kojom se obelezava treca godisnjica uspostavljanja medjunarodne civilne i vojne uprave nad Pokrajinom. "Smatramo da je neophodno posvetiti punu paznju ljudskim pravima, s posebnim osvrtom na pravo na povratak Srba i ostalih nacionalnih manjina, kao i na rastuce tenzije do kojih dolazi u pojedinim oblastima na Kosovu. Srbi, Romi i pripadnici ostalih kosovskih manjina i dalje su izolovani u okviru uspostavljenih enklava ili i dalje raseljeni, bez realne sanse za povratak kucama", rekao je kongresmen Kristofer Smit, predsednik Helsinske komisije, najavljujuci da ce u sreu posebna paznja biti posvecena situaciji u podeljenoj Kosovskoj Mitrovici, kao "zabrinjavajucem primeru nesprovođenja Rezolucije 1244".

"Medjunarodnim predstavnicima i vodecim funkcionerima u Pokrajini jasno je da je neophodno nesto uciniti oko neprihvatljive prakse ogranicavanja kretanja i uskracivanja ostalih elementarnih ljudskih prava Srbima i pripadnicima ostalih manjina u Pokrajini", izjavio je povodom predstojece debate pred Helsinskom komisijom republikanski senator iz Ohaja Dzordz Vojnovic.

SAOPSTENJE EPARHIJE RASKO-PRIZRENSKE I KOSOVSKO-METOHISKE

Pec, 16. juni 2002.

Po tvrdjenju Dobrile Bozovic, iz manastira Pecke Patrijarsije u Peci, nepoznati Albanci danas su nekoliko puta gadjali kamenjem portu manastira sa ceste koja prolazi neposredno iznad ove najvece srpske pravoslavne svetinje. "Ovo nije prvi put da nas kamenuju. Samo Bog zna koliko se to vec puta dogodilo. Italijani su nakon poslednjeg kamenovanja za Vaskrs ove godine podigli jedan zid od vreca sa peskom, visok dva metra, iznad postojeceg kamenog zida porte. Sada mi ne mozemo da vidimo ko nas gadjaju, a oni i dalje bacaju kamenje kao pre", izjavila je sestra Dobrila. U danasnjem kamenovanju na svu sreću niko nije povredjen iako su ove provokacije izazvale opravdano uznemirenje monahinja, posto je nekoliko kamenja udarilo o krov drevnog Patrijarsijskog hrama.

Ova poslednja u nizu gotovo svakodnevnih provokacija albanskih huligana jos vise potvrđuje da tri godine nakon rata nema mirnog zivota za preostalo pravoslavno monastvo na Kosovu i Metohiji. Dok su nase najvece svetinje i duhovna lica izloženi ucestalom kamenovanju, verbalnim provokacijama, psovkanama i drugim vrstama pritisaka u medjunarodnim krugovima u Pokrajini sve se vise govori o toboznjem poboljsanju bezbednosne situacije.

Pravoslavne svetinje kao zivi svedoci vekovnog srpskog prisustva na ovim prostorima posebno su se nasle na meti ekstremista. Najnovija sknavljenja grobalja u Djakovici i Orahovcu, kao i nastavak unistavanja vec ostecenih crkava sirom Pokrajine jasna su poruka Srbima sa ovih prostora da na Kosovu i Metohiji nastaje drustvo u kome nema mesta za Srbe i Pravoslavnu Crkvu. Svi apeli episkopa Artemija nadleznim organima UNMIK-a i KFOR-a ostaju bez odgovarajuce odgovora sto u srpskom narodu stvara sve jacu utisak da medjunarodna misija UN i KFOR svojom nezainteresovanoscu indirektno saucestvuju u proterivanju Srba sa Kosova i Metohije.

Informativna sluzba Eparhije rasko-prizrenske i kosovsko-metohijske (ERP KIM)

Zabrinutost americkog senatora Vojnovica

SRBI BEZ PRAVA NA KRETANJE

Vashington

Americki senator Dzordz Vojnovic, republikanac, izrazio je zabrinutost zbog krsenja ljudskih prava na Kosovu i uskracivanja slobode kretanja Srbima i dodao da funkcioneri pokrajine pocinju da shvataju da na tom planu mora nesto da se menja.

"Vec duze vreme izrazavam zabrinutost zbog krsenja ljudskih prava na Kosovu, odnosno cinjenice da Srbi i pripadnici drugih manjina nemaju slobodu kretanja. Govori se da se ne usudjuju da izadju iz svojih kuca da bi kupili namirnice, da mora da ih prati konvoj naoruzanih mirovnih snaga da bi se snabdeli osnovnim potrepsinama. Takodje se postavlja pitanje bezbednosti srpskih manastira na Kosovu", izjavio je senator Vojnovic "Glasu Amerike" posle boravka u Pristini, gde je razgovarao sa Ibrahimom Rugovom, Bajramom Redzepijem i Radom Trajkovic.

Senator Vojnovic je istakao da situacija pocinje da se menja i da Rugova i Redzepe shvataju da je za njihovu buducnost veoma vazno da ucine sve sto mogu na planu postovanja prava manjina.

"Postignut je mali, neznatan progres u oblasti slobode kretanja. Pritisak na manastire je neznatno smanjen. Mere

bezbednosti nisu jake sto su bile u prošlosti. U Pristini, na primer, postoji nesto veća sloboda kretanja za Srbe. Ali, mora se ostvariti veći napredak", istakao je on i dodao da Srbi žele da imaju i više uticaja na proces odlučivanja o sudbini Kosova.

Američki senator je, kako kaže, impresioniran naporima Kfora i OEBS-a u obnovi građanskih prava i slobode kretanja, što je preko potrebno za normalan život.

BUDUCNOST KOSOVA I METOHUJE MRACNA BEZ POSTOVANJA LJUDSKIH PRAVA

Vashington - Ukoliko tokom ove godine ne bude ostvaren napredak u zaštiti ljudskih prava i postovanju zakona na Kosovu i Metohiji, "buducnost Kosmeta ce zaista biti mracna", ocenio je u sredi predsednik Koordinacionog centra za tu pokrajinu Nebojsa Covic. Covic, koji je i potpredsednik Vlade Srbije, rekao je u izlaganju pred Komisijom za evropsku bezbednost i saradnju u americkom Kongresu, da ce ukoliko problemi u Pokrajini ne budu reseni "na najefikasniji nacin, i sto je pre moguće", Kosovo "nastaviti sa bude crna rupa demokratskog sveta kada su u pitanju ljudska prava". On je, kako prenosi Koordinacioni centar SRJ i Srbije za Kosovo i Metohiju, izrazio ocekivanje da ce sporazum potpisan sa tadasnjim visokim predstavnikom UN Hansom Heckerom iz novembra 2001. godine biti dosledno sproveden.

"Ovo ukljucuje i veliko zalaganje i rezultate u vezi sa povratkom izbeglica i u vezi sa borbom protiv ekstremista na svim stranama, uz insistiranje da se uspostavi istinska sloboda kretanja sirom Kosmeta, da institucije zaista rade i da se pokusa da se problem nestalih resi i na jednoj i na drugoj strani", naglasio je Covic. On je ocenio da je ekstremizam na Kosmetu "izuzetno snazan" i, naglasivši da su "u nekim slucajevima" u toj pokrajini "ekstremisti na vlasti".

Covic je rekao i da je Kosovo i Metohija "jedini deo" bivše Jugoslavije u kom ne postoji sloboda kretanja i "gde se nesigurnost i strah od nasilja i smrti uporno i namerno odrzavaju". On je podsetio da Srbi na Kosmetu zbog nepostojanja bezbednosnih uslova, putuju autobuskim linijama bez voznog reda, da poslanici Koalicije Povratak u Skupstinu Kosova dolaze blindiranim vozilima i da zvornici Srbije i SRJ moraju tri dana unapred najave svoj dolazak u Pokrajinu. "Srbima na Kosmetu nisu pruzene nikakve garancije da ce njihov jezik, kultura, vera i nacin zivota sigurno preziveti i razvijati se u Pokrajini. Upravo suprotno, sve zavisi od hira i dobre volje. U ovom trenutku i UNMIK i KFOR i oni nemaju nikakve garancije sa svojom buducnoscu", rekao je potpredsednik Vlade Srbije.

On je ocenio da je situacija na Kosovu i Metohiji "mnogo gora od onoga kako medjunarodni predstavnici na terenu pokusavaju da predstave".

Covic je rekao i da "nisu preduzeti ni simbolici koraci da se omoguci povratak 280.000 interno raseljenih osoba na Kosmet, naglasivši da se za tri godine samo 125 lica vratilo u tu pokrajinu. On je ocenio i da je ucinjeno "neoprostivo malo" da se otkrije sudbina 1.300 otetih Srba i nealbancu koji se jos uvek vode kao nestali.

Predsednik Koordinacionog centra je kazao i da su Srbi i drugi nealbanci na Kosovu prisiljeni da zive u enklavama i getima da bi preziveli. Covic je izrazio zabrinutost zbog uslova u kojima zive Srbi u Pristini i Kosovskoj Mitrovici, ocenivši da je uslov stabilnosti Kosova i citavog regiona uspostavljanje uspesnog multietnickog drustva. Ako taj cilj ne bude ostvaren, na Kosovu ce se po Covicevim recima, doci do nemira i dodatnih iseljavanja, koja ce imati "dramatican i poguban uticaj na politicku situaciju u Jugoslaviji i celom regionu".

On je ocenio da je Vlada Srbije krizu na jugu Srbije uspela da resi na miran nacin i da u tom podrucju sada postoji "potpuna sloboda kretanja".

Tema Kosova bila je zastupljena i prethodno u razgovorima koje je potpredsednik Vlade Srbije Nebojsa Covic imao sa senatorom Džordžom Vojnovicem i kongresmenom Denisom Kucinicom, direktorom Saveta za nacionalnu bezbednost za Jugoistocnu Evropu Gregom Sultijem i nacelnicom Uprave za Evropu Stejt departamenta Dženet Bog, javlja dopisnik agencije Sense. "Razgovaralo se o problemima s kojima se suocavamo na Kosovu, a to su povratak i bezbednost srpskog i ostalog nealbanskog stanovnistva, kao i o nacinima zajednickog pristupa u kreiranju realnog programa za sprovedjenje Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti. Saglasni smo u proceni da u ovom trenutku ne dolazi u obzir cak ni razgovor o nekakvoj nezavisnosti Kosova. Preneo sam sagovornicima nasu poziciju, da Srbija nije za podelu Kosova, niti za podelu nekih gradova i da su, prema tome, neosnovani propagadni pokusaji pojedinih organizacija koji nas guraju u tom pravcu", rekao je Covic.

POLARIZACIJA STAVOVA NA TRIBINI HELSINSKE KOMISIJE KONGRESA

Vashington - Debata na tribini americkog Kongresa o situaciji na Kosovu u sadasnjoj fazi, tri godine posle medjunarodne vojne intervencije i uspostavljanja civilne uprave UN, kao i o perspektivi koja se moze ocekivati posle stabilizovanja i normalizovanja medjunacionalnih odnosa imala je dva lica, javlja dopisnik agencije Sense Slobodan Pavlovic.

Jedno je bilo sumorno i ne bas obećavajuće, sa polarizovanim stavovima Rade Trajkovic, sefa poslanicke grupe koalicije Povratak, i njenog skupstinskog kolege Aljusa Gasija, iz partije Demokratskog saveza.

Posle trocasovne konfrontacije (o svemu sto je dolazilo na dnevni red), njih dvoje su se nasli na istoj liniji i jedno pored drugog tek posle zavrsetka - kad je trebalo napraviti grupnu fotografiju ucesnika, za arhivu kogresne Helsinske komisije, organizatora ovog razgovora.

Drugo lice ovog skupa pokusavali su, vise od tri sata, da pronadju i osvetle domacini tribine - kongresmen iz NJU Džersija Kristofer Smit, predsedavajući komisije zaduzene za saradnju sa OEBS i ugledni senator iz Ohaja Džordž Vojnovic, veliki poznavalac situacije na Balkanu. Pored Smita i Vojnovica, poseban doprinos spasavanju ove tribine dao je potpredsednik Nebojsa Covic. "Kad su medjunarodne trupe usle na Kosovo i Metohiju, 12. juna 1999. godine, one su okoncale neoprostivi progon Albanaca, osmisljen i ostvaren od strane Milosevicevog rezima. Za Albance je to bio pocetak novog zivota, na koji su godinama cekali", konstatovao je Covic bukvalno u prvoj recenici svog uvodnog izlaganja, obezbedjujuci sebi legitimitet da, posle toga, upozori da je u tom kosovskom trenutku, pre tri godine, jedno kosovsko zlo odmah bilo zamenjeno drugim. "Istovremeno, poceo je period neoprostivog progona i teskoca za lokalne

Srbe i ostale koji su bili dovoljno hrabri da ostanu na svom tlu i da se suoce sa patnjom zbog zlocina koje oni nikad nisu pocinili".

Doktor Aljus Gasi, jedan od predstavnika albanske vecine u novoformiranom parlamentu u Pristini, deklarativno se veoma zalagao za medjunacionalnu saradnju u okviru tek zazivelih institucija, koje je nazvao "zastitnikom stabilnosti" na Kosovu. Za razliku od ostalih ucesnika u debati, medjutim, Gasi je oznacio ubrzani proces kao uspostavljanju nezavisnog Kosova, "koje ce se prikljuciti Evropskoj uniji i NATO", kao jedino pravo resenje za sve sadasnje probleme u ovoj pokrajini pod medjunarodnom upravom. Elaborirajuci taj stav, on je, s druge strane, izneo sijaset optuzbi protiv vlasti u Beogradu: od toga da manipulisu Srbima na Kosovu, finansiraju rad "paralelnih institucija" i mesaju se u rad administracije UNMIK u Pristini, do svog završnog argumenta da niko od srpskih zvaničnika još ne pomislija da se izvini kosovskim Albancima za genocid i zlocine protiv covecnosti, vec se, umesto toga, "trazi povratak vojske i policije na Kosovo".

Vodj srpskih parlamentaraca Rada Trajkovic detaljno je obavestila Helsinsku komisiju americkog Kongresa o poremećenim medjunacionalnim odnosima na Kosovu u poslednjem stolecu, posebno apelujuci na domacine u Vasingtonu da upotrebe sav svoj uticaj kako bi se odložilo resavanje konacnog statusa Kosova "cime bi se napacenom srpskom i albanskom narodu dala prilika da izgrade institucije sistema i gradjansko drustvo". U protivnom, prema oceni Trajkoviceve, preostali Srbi napustili bi Kosovo, a ceo region zapao bi u krizu sa nesagledivim posledicama. "Pred nama su veliki izazovi izgradnje institucija i integracije Srba u te institucije. Taj proces je spor, Srbi tesko prihvataju integraciju pre svega zbog toga sto se i ljudi koji su direktno odgovorni za zlocine protiv Srba nalaze u institucijama zakonodavne i izvrsne vlasti. Srpski ekstremizam na Kosovu bio je brutalno kaznjen. Nasa zemlja je bombardovana, a Srbija je izgubila pravo da kontrolise deo svoje teritorije. Ja ocekujem da se sad pronadje odgovor i za albanski ekstremizam koji, nekaznjen, dominira Kosovom vec pune tri godine.

Eliminisanjem tog ekstremizma olaksace se povratak Srba na Kosovo - sto je kljucno za pocetak procesa pomirenja i nezamenljiv uslov za izgradnju multinacionalnog Kosova", rekla je Rada Trajkovic.

Senator Vojnovic i kongresmen Smit ukazali su, u završnoj reci, na potrebu daljeg nesmanjenog vojnog, finansijskog i sveg ostalog prisustva SAD na Balkanu - a posebno na Kosovu. Utisak je da je to bilo jedino oko cega su bili potpuno saglasni svi ucesnici ove debate o "izgledima za medjunacionalnu harmoniju na Kosovu" pred Helsinskom komisijom americkog Kongresa. "Drugacije, zapravo, u ovom trenutku nije moglo ni da bude.

Jos uvek smo daleko kad pricamo o stvarima ili problemima za koje, jednostavno, jos nije trenutak. Ovo je bio skup na kome je trebalo da se govori o ljudskim pravima na Kosovu i Metohiju, a nikako ne da se prica o Kosovskoj Mitrovici, o paralelnim institucijama i slicnom", rekao je Nebojsa Covic posle završetka debate. "Ali, ono sto je veliki kvalitet - to je da smo poceli da pricamo. Da sedimo za istim stolom, da nema svadje niti teskih reci. Vidite, pocinjemo da se integrisemo. I ovde je jedan od zakljucaka bio da Kosovo nije 'posebno ostrvo'. Jer, nije lak taj integracioni proces - posle velikih dugogodisnjih procesa dezintegracije na nasim prostorima. Za to je potrebno i vreme i strpljenje", rekao je Covic.

Razgovor u Gracanici

UNMIK PODRZAVA POVRATAK SRBA

Gracanica,

Administrator UNMIK-a za Pristinu Ivo Sans razgovarao je kasno veceras u Gracanici sa politickim liderima gotovo svih partija Srba iz centralnog dela Kosmeta o problemima Srba iz tog dela pokrajine, kao sto su nemogucnost kretanja i povratak Srba u glavni grad Kosova i Metohije.

Sans je, posle sastanka, rekao Tanjugu da su ankete, koje ukazuju da se 99 odsto Albanaca slaze sa cinjenicom da Srbi treba da se vrate u glavni grad Kosmeta, dobar signal za buducnost.

On je izrazio nadu da ce UNMIK uspeti da realizuje projekat da se svi prognani Srbi vrate, pa i oni koji su ziveli u Pristini i najavio slicne sastanke na kojima ce se razgovarati o procesima integracije Srba.

UPOZORENJE STAJNERA

Pristina,

sef Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu i Metohiji (UNMIK) Mihael Stajner upozorio je danas lidere u pokrajini da moraju da rese najozbiljnije probleme, medju njima i povratak srpskih izbeglica u njihove domove, ili ce u protivnom biti suoceni sa gubitkom medjunarodne pomoci za izgradnju regiona.

"Ne treba da racunamo na dugorocnu i beskonacnu posvecenost medjunarodne zajednice", rekao je nemacki diplomata Stajner.

Kako prenosi novinska agencija Asosijeted pres, ambasador Stajner je posebno uputio zahtev gradjanima Kosmeta da omoguce povratak izbeglih Srba.

Stajner otvorio prvu stranu banku na severu Kosoba i Metohije

AMERIKANCI U ZVECANU

Zvecan,

Sef civilne misije Mihael Stajner danas tacno u podne otvorio je u Zvecanu filijalu Americke banke Kosova, koja je jedina inostrana banka u severnom delu juzne srpske pokrajine. Kako je Stajner kazao, njen prioritet je ozivljavanje ekonomije na Kosovu, odnosno kreditiranjem manjih i srednjih preduzeca, sto je od velike vaznosti za ovaj deo Kosova. Uz jacanje ekonomskih struktura, prioritetno je i uspostavljanje i formiranje politickih struktura, sto je u interesu ljudi koji zive ovde,

istakao je Stajner, ali se to jedino može ostvariti uz pomoć međunarodne zajednice.

- Mi ćemo dobiti na ugledu, ne samo kao međunarodna zajednica, ukoliko ekonomija zazivi na ovim prostorima, ali i na celom Kosovu. Istovremeno ćemo voditi akcije protiv kriminala, pri tom imajui u vidu da sve bude po zakonima koji treba svuda da se uspostave. Međutim, trebace nam još vremena da to privedemo kraju, kako bismo dosli do konačnog cilja. Novinarima se potom obratio i Oliver Ivanović, član Predsedništva Skupštine Kosmeta, rekavši da je "bilo mnogo političkih razloga zbog kojih je zapostavljano severno Kosovo" i da je malo ulagano u severnu Mitrovicu i Zvečan. On je izrazio nadu da će otvaranje ove filijale značiti pozitivan zaokret u tretiranju severno-kosovskog pitanja, izrazivši uverenje da će otvaranje ove filijale omogućiti ljudima da poboljšaju svoj standard. U takvoj atmosferi na severu Kosova i uopšte u srpskim sredinama jedino podizanje standarda može dovesti do boljitka i trajnijeg rešenja, rekao je Ivanović. Kako se danas čulo, do kraja juna treba da budu otvorene filijale Američke banke Kosova i u severnoj Kosovskoj Mitrovici i Gračanici (pre nedelju dana otvorena filijala u Strpcu).

Danas je Mihael Stajner u novoj filijali u Zvečanu otvorio račun i tako postao prvi klijent ove filijale. Nepoznato je koliko je uložio.

Posle posete Zvečanu, Mihael Stajner se uputio u selo Suvi Do u severnom delu Mitrovice, gde je posetio Bajrama Redžepija, predsednika kosovske vlade. I novinari su mogli da idu, ali su prethodno upozoreni da im prevoz neće biti organizovan i da mogu da krenu na svoj rizik ili uz nečiju garanciju bezbednosti.

POSLANICI OBAVESTENI DA JE BOGDANOVIC NOVI CLAN VLADE

Pristina - Skupština Kosova u četvrtak je obavestena da je novi član vlade predstavnik Koalicije "Povratak" Goran Bogdanović, koji je postavljen za ministra poljoprivrede. Poslanike je o tome obavestio predsedavajući Hatmir Sejdiu, na početku sednice. Rasprave o tome nije bilo. Poslanici su, posto su obavesteni o novom ministru, počeli raspravu o Nacrtu uredbe o Agenciji za privatizaciju.

Na početku rasprave većina poslanika je zahtevala da premijer Bajram Redžepi i svi članovi vlade, kao i predsednik Kosova Ibrahim Rugova polože zakletvu u Skupštini Kosova. Redžepi je obavestio poslanike da je Vlada Kosova uputila primedbe u vezi sa Nacrtom uredbe o Agenciji za privatizaciju. On je rekao da je Stajner već prihvatio da tri ministra budu članovi borda buduće agencije i da jedan od direktora te agencije bude sa Kosova.

Za vreme dok je trajala sednica, ispred zgrade Skupštine Kosova odvijao se protest Udruženja majki nestalih iz Djakovice. Skupština je, na predlog predsedništva, usvojila izjavu o tome da se poslanici solidarisu sa sudbinom kidnapovanih. U toj izjavi se traži da međunarodne snage rasvetle sudbinu nestalih i da pomognu da se na resavanju tog problema saradjuje sa Beogradom. Najavljeno je, takodje, da će skupština formirati komisiju koja će se baviti problemom nestalih. Ministar Bogdanović je, po završetku sednice skupštine, kazao novinarima da su "veliki problemi u privredi Kosova". On je izrazio razočarenje razgovorom sa Stajnerom u sredu gde mu je rečeno da nema pravo da bira svoje saradnike i da može da imenuje samo pet političkih savetnika, ali ne i stručne saradnike u tom ministarstvu. Bogdanović je posebno naglasio da je razočaran što bez pratnje vojnika Kfor-a ne može da se kreće čak ni u zgradi u kojoj će raditi.

Izjava ministra u kosovskoj vladi

BOGDANOVIC RAZOCARAN

Pristina,

Ministar u kosovskoj vladi i predstavnik Srpskog koalicionog bloka "Povratak" Goran Bogdanović od juče je i zvanično inaugurisan od strane Mihajla Stajnera, i postao novi član privremenih institucija na Kosovu i Metohiji.

U pauzi skupštinskog zasedanja, obraćajući se novinarima, rekao je da je u jučerasnjem razgovoru sa šefom civilne misije Un na Kosmetu, saznao da se u poslednje tri godine na Kosmetu vrlo malo ulagalo u poljoprivredu. Nesto sredstava je ulagano u biljnu, a gotovo ništa u stocarsku proizvodnju. Preneo je i jučerasnje viđenje Stajnera, da je nešto malo uloženo u tesku mehanizaciju i ništa više od toga.

Bogdanović je kazao i da se juče jako razočarao, kada je prilikom obilaska svog radnog mesta saznao, da su ovlašćenja njegovog generalnog sekretara u Ministarstvu poljoprivrede "mnogo veća, nego njegova".

On kao ministar nema pravo čak ni svoje pomoćnike da bira, niti da bilo koga imenuje, pa čak ni administrativno osoblje. Jedino što je u njegovoj nadležnosti jeste da može da odabere pet političkih savetnika.

Takodje, veli Bogdanović, razočaralo ga je i jučerasnje viđenje situacije u samoj zgradi gde ministarstvo deluje.

Bukvalno mu nije dozvoljeno da iz kancelarije izadje ili u nju udje bez specijalnog obezbeđenja policije.

IZMESTEN KONTROLNI PUNKT U DONJEM JARINJU

Donje Jarinje,

Zajednički kontrolni punkt KFOR-a, UNMIK-a i UN policije na administrativnoj liniji Kosmeta sa centralnom Srbijom u

Donjem Jarinju, danas je pomeren za šeststo metara ka Srbiji, kako je i bilo najavljeno. U okviru kampanje "Nema tolerancije prema kriminalu", kako je prilikom obilaska punkta kazao Mihael Stajner, šef civilne misije UN na Kosmetu, ovo pomeranje ima za cilj da spreči ilegalnu trgovinu i sverc duvana, alkohola, goriva i građevinskog materijala. Takodje je napomenuo da će se ovakve akcije nastaviti sve dok se ne suzbije ovaj vid kriminala.

B. Radomirovic

Izjava francuskog generala kloda Pernela

STAJNER IMA PLAN ZA UJEDINJENJE KOSOVSKE MITROVICE

Pristina,

Sef UNMIK-a Mihael Stajner ima plan za resenje problema Kosovske Mitrovice, pise danas pristinski list "Zeri", pozivajuci se na izjavu francuskog generala Kloda Pernela. Pernelovu izjavu "Zeri" objavljuje u uvodniku koji nosi naslov "Francuski general otkrio tajni plan UNMIK-a za Kosovsku Mitrovicu", dan pred Stajnerovu posetu podeljenoj Mitrovici. "Stajner ima plan za Kosovsku Mitrovicu i ja iskreno mislim da ce sa lokalnim izborima i imenovanjem svih ministara stvari krenuti mnogo brze", izjavio je Pernel. Prema francuskom generalu, plan su, sa Stajnerom, izradili zvanicnici Kfora i UNMIK-a. Pernel je u pogledu plana optimista, uprkos tome sto je svestan da su vec cetiri plana za ujedinjenje Mitrovice propala, navodi "Zeri".

SVILANOVIC I STAJNER O KOSOVSKOJ MITROVICI

Beograd - Savezni ministar inostranih poslova Goran Svilanovic ukazao je u sreu u razgovoru sa sefom UNMIK Mihaelom Stajnerom da prioritet na Kosovu i Metohiji predstavlja postizanje bezbednosti i slobode kretanja za sve, sto je i preduslov za nesmetan povratak raseljenih lica. "Kao partner medjunarodne zajednice u resavanju svih problema na Kosovu i Metohiji, SRJ ocekuje dalje konkretne korake u implementaciji svih relevantnih dokumenata, u cemu ce ona biti konstruktivan i odgovoran cinilac", rekao je Svilanovic u razgovoru sa Stajnerom, koji kao gost prisustvuje Ministarskom sastanku Procesu saradnje zemalja Jugoistocne Evrope u Beogradu. Svilanovic je dodao da SRJ i UNMIK mogu zajedno da rade na otklanjanju "svih kriminalnih elemenata" u Kosovskoj Mitrovici, ali da je za SRJ neprihvatljivo iznenadno ujedinjavanje podeljenog grada. "Vrlo nam je tesko da prihvatimo da se pokusa tako iznenada ujedinjavanje grada, radi se o procesu u kojem je nama stalo da se svi osecaju bezbedno, da prihvate institucije kao svoje, da postanu deo tih institucija i da se kroz njih ukljuce u centralne institucije", rekao je sef jugoslovenske diplomatije.

STAJNER POTPISAO DVE UREDBE O PRIVATIZACIJI

Pristina - Sef UNMIK Mihael Stajner potpisao je 2 uredbe koje ce omoguciti privatizaciju drustvenih preduzeca na Kosovu, saopstio je u petak UNMIK. U saopstenju se navodi da je ceremoniji potpisivanja prisustvovao i predstavnik Svetske banke Sidi M. Boubakar. Uredbom 2002/12 uspostavljena je Poverenicka agencija Kosova, a uredba 2002/13 postavlja Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova za pitanja Poverenicke agencije Kosova, saopstava UNMIK. Uloga Poverenicke agencije Kosova ce biti da upravlja privatizacijom drustvenih preduzeca i da nadgleda upravljanje javnim preduzecima na Kosovu.

DJELIC: SRBIJA CE SE SUPROTSTAVITI PRIVATIZACIJI NA KOSOVU

Nis -- Republicki ministar finansija Bozidar Djelic ocenio je u petak u Nisu da ce se Srbija na sve nacine suprotstaviti privatizaciji na Kosovu. "UNMIK nam je predocio plan privatizacije po kome je predvidjeno formiranje "Kosovo trust ejdzensi" koja bi preuzimala aktivu nasih firmi na Kosovu i potom je prodavala", rekao je Djelic na konferenciji za novinare u Nisu.

Prema njegovim recima, Srbija nije protiv privatizacije na Kosovu ali je za "privatizaciju koja ce biti sprovedena na civilizovan nacin".

"Od privatizacije ne treba praviti politicko pitanje i ne vidim razlog da se izmislja novi mehanizam privatizacije na Kosovu. Ako bude trebalo, iskoristicemo nase adute a jedan od njih je i da Kosovo nece moci da se zaduzuje kod medjunarodnih finansijskih organizacija bez saglasnosti Srbije", rekao je Djelic. On je gostujuci u Nisu u okviru akcije "Porez je prvi korak. Sve zavisi od vas", rekao da su od dolaska Mihala Stajnera na celo UNMIK-a na Kosovu stvari u suzbijanju sverca cigareta krenule sa mrtve tacke.

STAJNER: OTVARAMO JOS 140 GROBNICA

Pristina - Na Kosovu ce biti pretrazeno jos 140 do sada neistrazenih masovnih grobnica, najavio je sef Unmika Mihael Stajner nakon razgovora sa grupom majki nestalih lica iz Djakovice i okoline. Stajner je juce primio grupu majki nestalih lica koje su izjutra završile 24-casovni strajk gladju pred kosovskim parlamentom, trazeci da se rasvetle sudbine njihovih sinova i clanova porodica.

Civilni administrator UN na Kosovu rekao je da je resavanje sudbine nestalih jedan od njegovih prioriteta. Stajner je majkama nestalih obecao da ce se intenzivirati naponi na resavanju tog pitanja i istakao da su medjunarodni patolozi od 8. maja zapoceli identifikaciju 1.200 tela izvadjenih iz grobnica i smestenih u posebnu mrtvacnicu u juznoj opstini Orahovac.

Predsednik Kosova Ibrahim Rugova danas je, sa druge strane, zatražio od Vlade Kosova i posebno Ministarstva zdravlja da osnuju komisiju za nestala lica. Ta komisija imala bi, prema Rugovinom predlogu, pet do sedam eksperata koji bi se angazovali da se ubrza resavanje sudbine nestalih.

Prema podacima Medjunarodnog komiteta Crvenog krsta, na Kosovu je evidentirano gotovo 3.600 nestalih osoba svih nacionalnosti. Najvise nestalih cine kosovski Albanci, vecinom iz Djakovice i okoline, odakle je nestalo vise od 700 ljudi.

(Beta)

ODLOZENE EKSHUMACIJE NA KOSOVU

Bujanovac -- Na sastanku predstavnika UNMIK-policije i vlasti iz Srbije protekle nedelje doneta je odluka da u utorak pocne ekshumacija na groblju Dragodan i na pravoslavnom groblju kod Pristine posto je 1. juna bila odlozена, javlja dopisnik Radija B92 Ljilja Danilovic. Medjutim, radovi na tim lokacijama su ponovo odlozени. Sef drzavnog Biroa za

ekshumaciju i identifikaciju Slavisa Dobricanin kaze da je odlaganje pocetka radova, najverovatnije, povezano s Batajnicom. "Oni, izgleda, pokusavaju da to reciprocitetom razrese, kad krene ekshumacija u Batajnici, onda ce i dole. Oni ne zele otvoreno da kazu da se o tome radi. To je stvar visoke politike. Pogledajte novine, vase kolege nista u vezi s tim ne objavljuju zato sto nema nikakvih informacija, ne samo od mene, nego i od vrha drzave. Vise se nista ne pise o tome. Pozovite Covica i pitajte njega, njega treba da pozovete i 'prozovete', jer od njega sve zavisi", rekao je Dobricanin. Istovremeno, on je izrazio sumnju da ce biti izmenjene ekipe koje se sa srpske strane, u saradnji sa UNMIK, do sada vrsile ekshumaciju na lokacijama na Kosovu i Metohiji. "Rugova je, navodno, formirao 4 sudsko-medicinska tima, ne zna se ko je u tom sastavu i moguće je da ce oni preuzeti ceo posao", istakao je Dobricanin.

Zasedanje kosovskog parlamenta

CIJA JE IMOVINA NA KOSOVU

Pristina,

Premijer Kosova Bajram Redzeqi danas je u Pristini, tokom skupstinskog zasedanja, poslanicima dostavio predlog o formiranju kosovske agencije za privatizaciju i objasnio da je o tome informisao sefa UNMIK-a Mihaela Stajnera.

Poslanici su zatrazili da se poniste svi ugovori koji su potpisani "posle 22. marta 1989. godine" i da se Srbiji i Jugoslaviji "ukine svojinsko pravo na Kosovu", a da se "vlasnistvo prebaci kosovskim preduzecima i radnicima".

Ministar za ekonomiju Ali Sabriju napomenuo je da je znacaj privatizacije ogroman jer samo privatizacijom Kosovo moze doziveti ekonomski preporod.

Konacnu rec o privatizaciji, prema recima portparola UNMIK-a Suzan Manuel, imace sef misije UN na Kosovu, koji je u saradnji sa Evropskom unijom zapocео izradu projekta o privatizaciji.

OSLOBODJEN AFRIM ZECIRI OPTUZEN ZA UBISTVO SRBA U CERNICI

Pristina -- Medjunarodno vece Okruznog suda u Gnjilanu izreklo je u subotu oslobadjajucu presudu Afrimu Zeciriju iz sela Cernica, optuzenom za ubistvo troje i ranjavanje dvoje Srba u tom selu nadomak Gnjilana pre dve godine, preneli su pristinski mediji na albanskom jeziku. Bivsi administratori UN na Kosovu Bernar Kusner i Hans Hekerup optuzenom su proizvodavali istrazni pritvor sve dok ne bude utvrdjeno dali je zaista kriv po navodima optuzbe. Srbi iz Cernice su za ubistvo njihovih sugradjana u maju 2000. godine - Vojina Vasica (57), Tihomira Trifunovica (43) i cetvorogodisnjeg Milosa Petrovica, optuzili Zecirija a zastupnik ostecenih na sudjenju u Gnjilanu advokat Olivera Jovanovic zatrazila je da optuzeni bude osudjen na smrtnu kaznu. Za razliku od nje i medjunarodnog tuzioca Markela Hertmana, koji je u završnoj reci zatražio da optuzenom bude izrecena visoka kazna, Sudsko vece koje su cinili Van Jesen, Rajmond Levi i Fahredin Imeri, odbacilo je optuzbe i proglasilo Zecirija nevinim.

"PRIZREN CENTAR PROSTITUCIJE NA KOSOVU"

Pristina - Zvanicnik policije UN na podrcju Prizrena Paul Flecer izjavio je u petak da je taj grad "prestonica prostitucije" u Pokrajini i istakao resenost medjunarodnih policijskih snaga da toj pojavi stanu na put. Flecer je rekao da ce UN policija u saradnji sa Okruznim sudom vlasnicima lokala u kojima bude otkrivena ilegalna trgovina zenama trajno oduzimati dozvolu za rad. Takvih kaznenih mera do sada nije bilo, naveo je Flecer. On je podsetio da vise od 90 odsto zena u regionu Prizrena, a koje su prisilno angazovane u prostituciji, vodi poreklo iz Moldavije, ali da medju prostitutkama ima i zena iz Albanije i sa Kosova.

PRIPADNIK KZK UHAPSEN ZBOG SILOVANJA

Prizren - Policija UN uhapsila je u utorak u Prizrenu Albanca, pripadnika Kosovskog zastitnog korpusa, zbog silovanja 16-godisnje Albanke 13. juna 1999. Ime uhapsenog nije saopšteno.

VALANTEN: SRBE KAMENUJU MLADI I NEDOVOLJNO VASPITANI LJUDI

Pristina -- Komandant Kfora francuski general Marsel Valanten izjavio je u petak da su medjunarodne snage na Kosovu 1999. godine dosle da bi sprecile dominaciju Srba, naglasavajuci da medjunarodna zajednica danas nece dozvoliti novu dominaciju Albanaca.

"Ucinicemo sve da osiguramo prava manjinama a njihovo ucesce u organima vlasti je najbolji nacin da zastite svoja prava. Bolja buducnost se gradi razgovorima a nikako bojkotom", rekao je general Valanten u intervjuu Radiju "Blu skaj", programa na srpskom jeziku.

On je istakao da veruje u multietnicko Kosovo. "Danas je na Kosovu smanjen broj etnicki motivisanih ubistava, ali nazalost jos uvek ima kamenovanja Srba od mladih i nedovoljno vaspitanih ljudi", tvrdi Valanten.

BLUIT: OPTUZNICE PROTIV CLANOVA OVK DO KRAJA GODINE

Beograd - Zamenik glavnog tuzioca Haskog tribunala Grejem Bluit izjavio je juce da bi optuznice Tuzilastva mogle obuhvatiti i zlocine koje su pripadnici Oslobodilacke vojske Kosova pocinili u toj Pokrajini nakon dolaska medjunarodnih snaga u junu 1999. godine.

On je na konferenciji o sudjenjima za ratne zlocine u Srbiji i Crnoj Gori u Beogradu rekao da ce, ukoliko istraga o zlocinima OVK nakon juna 1999. rezultira podizanjem optuznica i sudjenjima, sigurno biti postavljeno pitanje jurisdikcije suda, posto on po Statutu moze obradivati samo zlocine pocinjene za vreme oruzanih sukoba.

- Savet bezbednosti UN prihvatio je definiciju da je sukob završen samo kada se postigne mirovni sporazum, te da je sukob na Kosovu sada samo suspendovan - objasnio je Bluit, dodavši da je moguće da ce optuznice protiv nekih

pripadnika OVK biti podignute do kraja ove godine.

Ministar inostranih poslova Goran Svilanovic, otvarajuci dvodnevnu konferenciju, ocenio je da "nasi sudovi mogu da sude za ratne zlocine", ali da im je "potrebna podrška drustva i administracije da bi bili zastitjeni od pritisaka".

- Sudovi moraju biti spremni da se uskoro suoce sa obavezom procesuiranja ratnih zlocina - izjavio je sef Misije OEBS u SRJ Stefano Sanino, nudeci pomoc ove organizacije u pripremi sudija, tuzilaca i branilaca. Na konferenciji na kojoj su se okupile sudije, tuzioci, advokati, predstavnici vlasti iz Srbije i Crne Gore, te predstavnici nevladinih organizacija zamenik glavnog tuzioca Haskog tribunala Grejem Bluit je izjavio i da Tuzilastvo nastavlja da istrazuje zlocine koje su pocinili Srbi, ne zeleti, medjutim, da precizira o kojim se licima radi.

- Medju njima ima osoba na najvisem nivou, i politickom i vojnom - rekao je Bluit.

On se zauzeo i za osnivanje "posebnog tuzilastva" u Srbiji koje bi bilo zaduzeno za ispitivanje zlocina koje su gradjani Srbije pocinili u Hrvatskoj, BiH i na Kosovu.

- To tuzilastvo bi, posto identifikuje pogodan slucaj, taj isti slucaj uputilo tuzilastvu u okrugu u kom osumnjiceni zivi - pojasnio je Grejem Bluit, ponovivsi da Tuzilastvo Haskog tribunala vodi 25 istraga koje ce verovatno rezultirati sa oko 35 optuznica protiv oko stotinu pojedinaca: "Hrvata, bosanskih Hrvata, Bosnjaka, bosanskih Srba, OVK, neke optuznice za zlocine pocinjene u Makedoniji i protiv nekih Srba".

I. N.

UHAPSENSA 4 BIVSA OFICIRA KZK

Pristina -- UNMIK je potvrdio da su u utorak u Pristini uhapsena 4 pripadnika Kosovskog zastitnog korpusa. Oni su posle bombardovanja NATO, u junu 1999, pocinili vise krivicnih dela cije su zrtve Albanci, javlja iz Pristine dopisnik Radija B92 Fatmir Seholi. U saopštenju UNMIK se navodi da su uhapseni osumnjiceni da su ubili i kidnapovali Albance koji su potom nestajali bez traga. Navodi se da je uhapsena i peta osoba, zbog posedovanja oruzja, ali i to da ona nije imala veze s hapšenjem ostale cetvorice. Hapsenje je izvršeno na osnovu optuznice medjunarodnog javnog tuzioca. Jake snage medjunarodne policije su u utorak popodne blokirale ulice u centru Pristine, a Kosovski zastitni korpus je, kako javljaju lokalni mediji, potvrdio hapsenje 4 Albanca, ali i dodao da su 2 odmah pustena. U pritvoru su ostali Besim Zecaj i Idrzi Baljaj, pripadnici KZK iz regiona Peci. Portparol policije UNMIK Derek Capel je rekao da zbog zelje da operacija ne bude kompromitovana jos nece izneti detaljne podatke, dodavsi da operacija nije završena, odnosno da ce biti nastavljena.

STO DANA VLADE KOSOVA

Pristina -- Povodom 100 dana kosovske vlade, premijer Kosova Bajram Redzeqi predstavio je izvestaj o radu svog kabineta. Kako javlja dopisnik Radija B92, premijer Kosova je rekao da su rezultati kosovske vlade "evidentni samim tim sto funkcionisu svi ministarski segmenti", te da je "saradnja s medjunarodnim institucijama instaliranim na Kosovu takodje na visokom nivou". Redzeqi je potencirao da je velika prednost njegove vlade to "sto u njoj ima politickih licnosti iz raznih stranaka, kao i predstavnika manjina na Kosovu". Kao glavne rezultate Vlade Redzeqi je naveo "borbu protiv korupcije, imenovanje kosovskog predstavnika u Paktu stabilnosti, plan za resenje pitanja severa Kosova, velik uspeh integracije manjina u kosovske demokratske institucije, kao i poboljsanje kosovskog imidza u medjunarodnim krugovima i otvorene razgovore oko definisanja kosovskog statusa". Redzeqi je rekao da je uspeh Vlade "to sto je ona koaliciona". Clan Predsednistva parlamenta Kosova Oliver Ivanovic ocenio je u izjavi za Radio B92 da "svi koji su izabrani, treba i da rade i da svojim ponasanjem dokazu da su izabranici citavog naroda na Kosovu i Metohiji, a ne samo albanskog naroda". "Ako to dokazu, respektovace ih i srpski narod, u protivnom, trazice njihovu smenu", dodao je Ivanovic. I pored rezultata koje je naveo premijer Kosova, vecina gradjana Kosova je nezaposlena, penzioneri vec 3 godine protestuju, a sve vise ima protesta i zbog neresenih problema u raznim drustvenim organizacijama koje treba privatizovati.

SAOPSTENJE ZA MEDIJE

AMERICKA KANCELARIJA U PRISTINI, Sektor za odnose sa javnoscu

Ambasador Dzejms Holms, specijalni savetnik za Jugoistocnu Evropu, je na Kosovu da bi razmotrio situaciju na granici Kosova i Makedonije i politiku Medija

(Pristina, 13 jun 2002) - Ambasador SAD Dzejms Holms, specijalni savetnik za Jugoistocnu Evropu, je posetio Kosovo u cetvrtak 13 juna. Ambasador Holms se susreo sa lokalnim i medjunarodnim zvanicnicima da bi razmotrio situaciju oko granice izmedju Kosova i Makedonije i stvaranju nezavisne komisije za medije kao i razvoj odredaba za medije ne Kosovu.

Tokom posete juznom Kosovu, Ambasador Holms se susreo sa Sametom Daljipijem, predsednikom opstine Vitina. Ambasador Holms se takodje sreo sa predstavnicima sela Debelde sa kojima je razmotrio mogucnost njihovog pristupa imovini u oblasti koje se tice dogovora o granici. U tim susretima ambasador Holms je naglasio da dogovor o granici vazi; o tom pitanju nece biti ponovnih pregovora. Sve strane sada treba da se usredsrede na implementaciju dogovora uz svo postivanje prava i zabrinutosti svih onih koji su u neku ruku dimuti demarkacijom granice. "Vitalno je u ovom trenutku" rekao je Ambasador Holms, "da sve strane krenu napred ka implementaciji dogovora o granici na fer nacin i uz uzajamno razumevanje, uzeci u obzir potrebu da se odgovori na zabrinutost svih kojima je imovina dirnuta. Vreme za debatu je proslo; sad treba da radimo zajedno ka implementaciji dogovora".

U Pristini, Ambasador Holms se susreo sa premijerom Redzeqijem, sa glavnim zamenikom SPGS, Carlsom Brajsoum i sa Aferditom Keljmendi, koja je direktor Radio Televizije 21 i predsednik Asocijacije Nezavisnih Elektronskih Medija, da

bi razmotrio razna pitanja, uključujući tu i odredbe za elektronske medije.

Ambasador Holms je naglasio da je stav Vlade SAD da odredbe za medije, uključujući tu i stavke o marketingu, treba da se oblikuju tako da bi osigurale ekonomsku sigurnost kako za javne tako i za nezavisne medije. Osim toga on je takodje apelovao za transparentnost pri stvaranju odredaba za medije.

"Demokratskoj budućnosti Kosova", rekao je Ambasador Holms, "je potrebno više glasova i slobodnog izražavanja u svim medijima. Veoma nam je važno da nezavisni i javni elektronski mediji budu finansijski samoodrživi za duže vreme, kako bi igrali konstruktivnu ulogu u društvenoj debati koja je potrebna demokratskom društvu. Da bi se to ostvarilo, marketing u javnom i privatnom sektoru, to jest javni elektronski medij RTK i dva nezavisna medija TV 21 i KTV koji pokrivaju celo Kosovo, treba da bude regulisano tako da se osigura finansijska samostalnost i nezavisnost svih ovih triju kompanija".

U razgovoru sa UNMIK-om i sa premijerom Redžepijem, Ambasador Holms je takodje naglasio potrebu za napredovanjem u vezi povratka, sa predanošću i energično.

Pre nego što je imenovan na ovu dužnost, Ambasador Holms je bio Ambasador SAD u Latviji, koordinator za pomoć Istочноj Evropi u Stejt Departmentu, zamenik šefa misije u Ambasadi SAD u Ankari u Turskoj, isto tako služio je u Pakistanu, Novom Zelandu i Norveškoj, između ostalih dužnosti koje je vršio za Stejt Department i Belu Kucu. On je viši član Diplomatske Službe SAD.

UHAPSEN BRAT RAMUSA HAJRADINAJA

Pristina - Predsednik Alijanse za budućnost Kosova Ramus Hajradinaj lično je posredovao u dobrovoljnoj predaji svoga brata Daut Harjadinaja, koji je od strane UN policije osumnjicen kao i četvorica juče uhapšenih pripadnika Kosovskog zaštitnog korpusa za ubistva i kidnapovanja Albanaca juna 1999. godine, kojima se gubi svaki trag. Portparol UNMIK-a Suzan Manuel je za Radio B92 izjavila da se operacija policije UN-a u hapšenju osumnjicenih za ubistva i kidnapovanja Albanaca od 1999. godine nastavlja, te da se danas i peti osumnjiceni predao policiji dobrovoljno, te da se radi istrage neće objavljivati imena. Manuel je potencirala da se radi o petorici bivših pripadnika OVK, koji su uhapšeni na osnovu tužbe međunarodnog tužioca. Uпитana da li policija UNMIK-a ima nagovestaje da će povodom jučerasnjeg i danasnjeg hapšenja slediti protesti građana Kosova, portparol UNMIK-a, Manuel je rekla da nema takvih informacija i dodala da administracija UNMIK-a ne prihvata saopštenje Glavne komande KZK da je operacija UN policije identična sa akcijama bivše srpske policije na Kosovu. Na kraju Manuel je rekla da povodom predaje Dauta Hajradinaja večeras će biti održana konferencija za novinare na kojoj će biti saopšteni detalji o ovom slučaju.

RASPUSTENE SO MEDVEDJA, PRESEVO I BUJANOVAC

Beograd -- Vlada Srbije u četvrtak je donela odluku da sutra budu raspustene skupštine opština Presevo, Bujanovac i Medvedja i da u njima budu imenovana privremena opštinska veća koja će upravljati do izbora u ovim opštinama zakazanim za 28. jul. Na sednici predstavnika Koordinacionog centra i albanskih predstavnika, u sredu uveče je dogovoren proporcionalni sastav opštinskih veća koja će rukovoditi pomenutim opštinama do formiranja novih organa lokalne vlasti u skladu sa rezultatima prevremenih opštinskih izbora, što je deo državnog plana za mirno rešenje krize na jugu Srbije.

Potpredsednik opštinskog odbora DS u Bujanovcu Novica Manojlović potvrdio je SRNI da će on predsedavati pomenutim većem, u kome će pored pet Srba, članova predstavnika bujanovackog DOS-a sedeti šest Albanaca i jedan Rom.

"Privremeni organ opštinske vlasti u Presevu čine 10 predstavnika albanskih političkih partija - Partije demokratskog djelovanja i Demokratske partije Albanaca - i dva Srba iz lokalnog DOS-a", potvrdio je novinarima dosadašnji predsednik SO Presevo i novi predsednik opštinskog veća Riza Halimi.

Pored osam Srba, u opštinskom privremenom veću u Medvedji nalaze se četiri Albanca. Predsednik je Kosta Dimitrijević iz DA, a potpredsednici Zoran Marinković predstavnik DS i Albanac Ismail Hajdini.

Do sada je uvođenje privremenih mera u opštinama Presevo, Bujanovac i Medvedja odlagano tri puta.

LIPILT: SRJ CE POSTATI CLAN SAVETA EVROPE

Saratovo -- Izvestilac Odbora za pravna pitanja i ljudska prava Parlamentarne skupštine Saveta Evrope Helmut Lipelt izjavio je u četvrtak da će Jugoslavija postati član Saveta Evrope u septembru, iako situacija u zemlji još ne odgovara u potpunosti evropskim standardima, javlja AFP, prenosi RTS. "Sigurni smo da će Jugoslavija ući u SE u septembru, ali to ne znači da će do tada biti rešeni svi problemi", rekao je Lipelt, koji je podneo izveštaj o Jugoslaviji na zasedanju Odbora u ruskom gradu Saratovu. Prema njegovim recima na sastanku nije bilo reči o uslovima za priključenje, već o pitanjima koja treba rešiti pre uklanjanja Jugoslavije u SE, posebno o civilnoj kontroli Vojske Jugoslavije. Kao jedan od problema koji bi mogli da se pojave pre priključenja SRJ najstarijoj evropskoj integracionoj instituciji predstavljanje Kosova i Metohije u SE, koje, kako navodi agencija, Pristina traži, a Beograd odbija.

HOLMS: SPORAZUM O GRANICNOJ LINIJI JE KONACAN

Pristina -- Sporazum SR Jugoslavije i Makedonije o delu granice prema Kosovu punovan je i o njemu se neće više raspravljati, izjavio je u Pristini specijalni američki savetnik za jugoistočnu Evropu Džeјms Holms.

On je pozvao sve strane da se zajedno angažuju na sprovođenju tog sporazuma, "imajući u vidu i uznemirenost i prava onih koji su određivanjem granicne linije na neki način oštećeni". Holms je tokom danasnjeg boravka u pokrajini razgovarao o granici sa visokim kosovskim i međunarodnim zvaničnicima. On je razgovarao i sa predstavnicima pograničnog sela Debelde, s obzirom da se, prema sporazumu, deo imovine njegovih mestana našao sa makedonske

strane.

PREKINUTO PECACENJE STANOVE SRBA U UNIVERZITETSKOM NASELJU

Pristina -- Pripadnici UN i kosovske policije odustali su u ponedjeljak u kasnim popodnevним satima od namere da uz asistenciju vojnika Kfora izbace stvari desetak Srba iz stanova u univerzitetskom naselju u Pristini. U ponedjeljak ujutru policajci i vojnici Kfora zapoceli su na inicijativu nevladine organizacije "Habitat" akciju praznjenja i pecatiranja srpskih stanova, radi utvrđivanja vlasništva nad tim stanovima. Šef pravnog sektora Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Vladimir Bozovic kaze za B92 da podrzava akciju "Habitata", zahvaljujuci kojoj ce stanove u posed vratiti svi legalni vlasnici. "Ja ne vidim potrebu ni razlog da se dize prasina u vezi s tim. U slucaju Univerzitetskog naselja doslo je do problema medju samim Srbima sto moze negativno da se odrazi na citavu akciju, sto mi ne zelimo. Mi zelimo da akcija ide na citavoj teritoriji Kosova i Metohije", rekao je Bozovic.

Tokom akcije Kfora, na ulicu su izbacene stvari, ali i sudski predmeti advokata Zivojina Jokanovica, koji je za B92 rekao: "Lepo bi to bilo da je to praksa. Kamo sreće da tako 'Habitat' pocne da radi. Medjutim, 'Habitat' je za tri godine uspeo da oslobodi 52 srpska stana, a tamo su nasilno usli oni koji uzurpirali i obili stanove. I tamo valjda nema iste metode, ili je jedan metod za Srbe, a drugi za Albance. Zao mi je sto kazem za Albance, jer ne bih zeleo da ih vredjam - oni su cestiti ljudi kao i svi - ali ne mogu da kazem da su cestiti oni koji su nasilno zauzeli tudju imovinu, narocito ne oni koji je izdaju pod zakup i koji su uzurpirali po dva, tri ili vise stanova", rekao je on.

Odgovarajuci advokatu Jokanovicu, Vladimir Bozovic iz Koordinacionog centra kaze: "G. Jokanovic, kao advokat, mora da zna da bi i on morao imati ugovor za koriscenje stana u kojem je bio i on je danas dobio humanitarnu dozvolu da nastavi boravak u nekom stanu, resio je svoj status. On ima okupiranu kucu u Pristini, a njega su dosli da iseie iz necijeg stana. Znaci, ja podrzavam jednakoznacn pristup po zakonu - sve uzurpacije se moraju zaustaviti i stanovi moraju biti vraceni pravim vlasnicima". Inace, prva je ispraznjena galerija "Ikonostas" pesnikinje Darinke Jevric iz Pristine. Pripadnici policije izbacili su na ulicu vise od pet hiljada knjiga i stotinak umetnickih slika, koje je pesnikinja 1999. godine uz pomoc pripadnika ruskog Kfora preselila u univerzitetsko naselje, posto su se u njen stan uselili kosovski Albanci. Vladimir Bozovic iz Koordinacionog centra za B92 objasnjava da je ovaj problem resen, time sto je Nikola Maricic, vlasnik stana u kojem se galerija nalazi dao pristanak da ona u njemu i ostane.

SRBI SA KOSOVA OBRATILI SE ANANU ZA POMOC

Kosovo Polje - Srbi iz sela Gornje Dobrevo kod Kosova Polja zatražili su od generalnog sekretara UN Kofija Anana pomoc u stvaranju bezbednih uslova za povratak kucama. U pismu Ananu upucenom u ime 62 srpske porodice iz tog sela naglasava se da je UNMIK za 6 meseci vratio vise od 800.000 Albanaca, a za 3 godine nije uspeo da stvori uslove za povratak ijednog srpskog domacinstva. "Molimo vas da izvršite pritisak na Mirovnu misiju na Kosovu kako bismo se i mi, proterani sa svojih ognjista, vratili svojim domovima i poceli normalno da zivimo", navodi se u pismu.

Pismo je upuceno posto je na sastanku prognanih Srba iz Gornjeg Dobreva s predstavnicima UNMIK, UNHCR i KFOR odloženo donosenje odluke o rekonstrukciji srpskih kuća zbog nepostojanja bezbednosti.

SA KOSOVA NAPADNUTA MAKEDONSKA KARAUULA

Skoplje - Grupa naoruzanih lica je sa Kosova pesadijskim naoruzanjem napala makedonsku karaulu Straza, na jugoslovensko-makedonskoj granici, saopšteno je u Skoplju. U napadu na karaulu, izvedenom u utorak popodne, nije bilo povredjenih, potvrdio je portparol makedonske armije Blagoja Markovski. On je rekao da su makedonski granicari odgovorili na napad.

Naoruzana grupa povukla se prema Kosovu, nakon desetminutnog oruzanog sukoba, rekao je Markovski.

Trogodisnji ucinak misije UN na Kosovu i Metohiji

SRPSKI DEKOR NA ALBANSKOJ SCENI

Za vreme trogodisnjeg protektorata, od prvog dana ulaska vojnih snaga, uspelo je da se sacuva i stanovništvo u Gracanici. Na podrucje centralnog Kosova, u Pristinski okrug, prvo su krocile snage Kfora - Gurke, vojnici iz Nepala koji su, po Vojnotehničkom sporazumu, a u dogovoru sa Velikom Britanijom i ovom drzavom, usli na Kosovo i Metohiju kao elitne jedinice britanske kraljevske garde.

Tako su se, zahvaljujuci ekspeditivnosti nepalskih vojnika, zadržali Srbi u Gracanici i u gracanickoj enklavi. Iako su od 25. do 28. juna 1999. albanski separatisti uporno pokusavali da iseie i ovaj kraj, Gurke su, stvarajuci kakav-takav mir, "pucale na sve sto im je bilo sumnjivo". Vec po potpisivanju Kumanovskog sporazuma stigle su i ruske vojne formacije koje su prethodno boravile na podrucju BiH. Ruski vojnici su se stacionirali na pristinskom aerodromu Slatina.

Danas su vojne snage Kfora rasporedjene u pet sektora - u zoni Istok, Zapad, Sever, Jug i Centar. Prema nedavnoj izjavi komandanta Kfora generala Valentena, radi redukovanja snaga, koje je tehnicke prirode, na Kosovu i Metohiji ostace samo tri sektora: objedinice se severni sektor, koji drže Francuzi, i sektor Centar, u zoni odgovornosti britanskih vojnih snaga. Spojice se Jug i Zapad - i snage Kfora pod komandom italijanskih i nemackih vojnika. Jedino ce "cist" ostati americki sektor u zoni odgovornosti Istok.

Nedavno je bilo reci i o povlacenju radi "rasterećenja budzeta" od 3.800 do pet hiljada britanskih vojnika iz multinacionalne brigade Centar. Kako u komandi Kfora ne daju objasnjenja o ovome, moze se pretpostaviti da redukovanje vojske nece predstavljati nikakvu novost, jer su se i do sada na šest meseci vojnici smenjivali ili odlazili iz pokrajine.

Prvo su se povukli vojnici Ujedinjenih Arapskih Emirata iz vucitrnskog kraja u francuskoj zoni poverenja. Za tri meseca

povukli su se sa Kosmeta, ali i iz Evrope. Posle Emirata i ostale drzave su smanjivale broj svojih vojnika, uglavnom pesadinaca i artiljeraca, kako su govorili, povecavali su "kvalitetno ucesce na Kosmetu".

Kako su se vremenom izgradjivale baze - Bondstil kod Urosevca, u Gnjljanu u industrijskoj zoni, na podrucju leposavicke opstine, u Podujevu, u selu Balovac - osetno je opadao i broj vojnika. Pesadince i artiljerce zamenjuju specijalizovani odredi, medju njima i mehanizovane oklopne jedinice, dobro opremljene i obucene izvidjacke jedinice, radio- vezisti, avijacija - americke i britanske avionske eskadrile.

Prvi put se, pored "apaca" u Bondstilu kao stalna posada uvode helikopteri "hajova - ratnik". Samo na aerodromsku pistu u Sojevu (Bondstil) svakog trenutka, prema izjavi Kfora, mogu da slete i sa nje da uzlete po tri aviona nezavisno od tipa. Radarska kontrola samo u Bondstilu, ukljucujuci i one na obodu Kopaonika, opremljena je tako da moze da kontrolise Istocnu Evropu u duzini od dve hiljade kilometara i da registruje svaki let, nalet ili prisustvo neke letelice u vazduhu na podruccu do Centralne Azije.

I pored vojne i civilne misije, sa oko 20 hiljada ljudi na Kosovu i Metohiji, Srbi se ne mogu pohvaliti da su doziveli mnogo sta dobro od mirovnjaka UN. I dalje im se ne garantuju bezbednost i sloboda kretanja, a jedino sto su Srbi mogli da ucine u protekle tri godine jeste to da su "kako-tako" usli u privremene institucije vlasti. Posle donosenja privremenih ustavnih okvira 15. maja prosle godine i sporazuma Hekerup - Covic od 5. novembra prosle godine, formirana je polovinom decembra kosmetska Skupstina sa 22 poslanika. Kako se tumaci medju pedantnijim hronicarima kosmetskih zbivanja, Srbi sluze kao dekor.

Prvo je na Kosmetu kao sef civilne misije UN boravio Bernar Kusner, a onda je dosao Hekerup koji je odjednom otisao u januaru ove godine, a dosao "diplomata sa balkanskim iskustvom" i, kako ga u nemackim medijima nazivaju, "mali Kisindzer". Ostaje da se vidi sta ce on uraditi za Srbe.

Evidentno je da su njegovi prethodnici za Albance uspeli mnogo sta da ucine. Za samo tri dana u leto 1999. kucama je vraceno oko 800 hiljada Albanaca. Dobili su ministre i predsednika Kosova i kosmetsku Skupstinu, a "o statusu Kosova tek ce se razgovarati", kako se moze cuti. Bar tako su najavljivali i Stajnerovi prethodnici. Verovatno ce se, ako ne za tri godine, onda odmah nakon toga resiti status - zavisnost ili nezavisnost srpske pokrajine - da li u dijalogu sa Beogradom, kako uporno u javnosti iznose visoki predstavnici UN, ili ne - ostaje da se vidi.

B. Radomirovic

Opustoseno selo Vlasce na Kosovu i Metohiji

OSTALO SAMO ZGARISTE

Vlasce, juna

Mnoga srpska sela na Kosmetu, posle dolaska Kfora, spalili su pripadnici UCK, pa tu danas nema zive duze i ostala su samo zgarista. Takva zla sudbina zadesila je Vlasce i Klobukar u opštini Novo Brdo. Pre tri godine, u prvom je zivel deset, a u drugom 268 mestana. Sada tu nema nikoga.

Samo naselje Novo Brdo koje je nekada bilo administrativni i rudarski centar u srednjovekovnoj Srbiji, ali od 310 Srba koliko ih je bilo tu juna 1999. godine, sada je ostalo samo 15. Sa devet preostalih naseobina i ukupno 1.290 zitelja, opština Novo Brdo danas je jedina na Kosmetu gde su Srbi vecina. Pre dolaska mirovnih snaga bilo ih je dva puta vise, ali je u medjuvremenu 1.312 dusa napustilo zavicaj.

NEMA VESTACKIH RESENJA

Navrsava se tacno tri godine od trenutka kada je medjunarodna zajednica dosla na Kosovo i Metohiju posle NATO agresije protiv SRJ. Cilj medjunarodne zajednice da stvori multietnicko Kosovo za sada nije ostvaren, vise od 200 000 prognanih i raseljenih Srba i drugih nealbanaca se nisu vratili u svoje domove a ekonomski oporavak juzne srpske pokrajine za sada je samo u planovima. Treci po redu civilni administrator UNMIK-a na Kosovu, gospodin Mihael Stajner u ekskluzivnom intervjuu za NIN objasnjava:

- Moramo da imamo u vidu situaciju koja je bila na pocetku. Nisu radile skole, zdravstvo je bilo u rasulu, ljudi nisu imali kuce, na ulicama je cvetao kriminal... Ako se to uporedi sa sadasnjom situacijom, mozemo da konstatujemo da postoje pozitivni pomaci. Ali danas takodje postoje i mnogi problemi koje nismo uspeli da razresimo za ove tri godine. Jos nemamo potpunu slobodu kretanja za pripadnike manjinskih zajednica, jos nemamo integraciju manjinskih zajednica, jos uvek imamo paralelne politicke strukture... Principijelno gledano, mi zelimo obezbedjivanje osnovnih ljudskih prava i to je ono zbog cega je medjunarodna zajednica ovde prisutna. To je posledica sukoba koje smo mi ovde imali sa Milosevicim rezimom. Da nije bilo Milosevica, mi ne bismo ni bili ovde. Jedini rezultat koji mi ovde ocekujemo, jeste multietnicko Kosovo. A to znaci da moramo da obezbedimo povratak prognanih. I zato moramo da budemo protiv svih vrsta podela. Jer, podele znace monoetnicko drustvo.

Koliko ste onda zadovoljni sa onim sto je do sada uradjeno?

- Ako ne gledate sve ove tri godine, ako gledate samo poslednjih nekoliko meseci, morate priznati da se vide pozitivne promene. Prvo, mora se priznati da privremena vlada Kosova salje prave signale. Albanska strana je shvatila da je povratak raseljenih i multietnicko drustvo takodje u interesu vecinske zajednice. Nisu svi za to, ali oni koji umeju da misle, to su razumeli. Drugo, vi ste ovde videli mog viseg savetnika za povratak raseljenih lica, gospodina Nenada Radosavljevica i to pokazuje da oni koji na pravi nacin shvataju interese Srba, ovde imaju svoje mesto. Smatram da konacno imamo jedan integrisani pristup, zasnovan na istim uverenjima. A to je da ce povratak Srba biti uspesan samo pod uslovom da bude individualan i da se ljudi vracaju samo u ona mesta i u kuce iz kojih su otisli. Taj povratak zahteva ekonomsku podrsku i na nama je da je obezbedimo.

Za razliku od vasih prethodnika, vama je za relativno kratko vreme uspelo da ubedite albanske lidere da sa Srbima

sednu za zajednicki sto, a da Srbe ukljucite u politicki zivot na Kosovu. Na koji nacin ste to uspeli?

- Vreme je bilo takvo. Moji prethodnici su imali razlicite i zaista teske zadatke. Ja sam na neki nacin dogradio ono sto su oni postigli i vreme mi je islo naruku. I ako sam nesto naucio iz diplomatije, to je da sustina mora da bude prava, ali i vreme mora da bude pravo. Postoji jos jedna stvar. Sve ono sto pokusavate da postignete na vestacki nacin rizicno je i obicno ne donosi rezultate. Takodje, treba da imate normalne ljude kao svoje saradnike i saveznike, a ja ih, na svu sreću, imam.

Da li pri tom mislite i na saveznike u srpskom rukovodstvu, pre svega na gospodina Nebojsu Covica i Koordinacioni centar na cijem je on celu?

- Mislim da situacija u Beogradu nije najbolja. Poznato je da postoji neslaganje izmedju lidera u Beogradu. Ali mi zaista nemamo antagonisticke interese kada je u pitanju resavanja problema na Kosovu. Sta obicni ljudi zele? Oni samo zele da imaju dostojanstven zivot, bezbedan zivot, ekonomski siguran zivot i perspektivu. To zeli i medjunarodna zajednica koju ja predstavljam i Nemacka odakle sam. Govoreci iskreno, problem koji mi imamo teska situacija u Beogradu, otezava da imamo konstruktivnu strategiju prema Kosovu. Ja ne kazem da je to necija greska, ali takva antagonisticna situacija u Beogradu otezava da imamo doslednost prema problemima na Kosovu. To takodje pravi probleme gospodinu Covicu. Nije lako ni novinarima, kao sto ni nama nije lako. Ono sto ja pokusavam da uradim u takvoj situaciji, jeste da izbegnem sva ideoloska razmatranja. Zato ne govorimo o pitanju statusa Kosova, vec se zalazemo za resavanje osnovnih interesa ljudi. Povratak raseljenih je normalna zelja ljudi, ekonomska razmena takodje. Znaci, vrlo prakticna pitanja. Borba protiv kriminala je, takodje, vrlo prakticno pitanje i interes koji nas snazno ujedinjuje.

Vi ste nedavno govorili o razlikama u pristupu povratka raseljenih lica. Kako to objasnjavate?

- Nadam se da medju nama nema razlika. Za mene, kao sto sam vec rekao, povratak moze da bude samo individualan, zato sto je to individualno pravo, sto vi imate pravo da posedujete sopstvenu kucu i sopstveno dvoriste. Drugo, postoji jaka zelja svakog pojedinca da se vrati tamo gde je ziveo i to je ono sto nas najvise ubedjuje da smo u pravu. Mislim da povratak mora da se obavlja odozdo nagore, od pojedinaca ka grupama. Ako se slozimo oko toga, dobro je. Ne kazem to iz ideoloskih razloga. Iskustvo pokazuje da samo takva vrsta povratka moze da bude održiva. Imao sam utisak da neko u Beogradu insistira da se na Kosovu stvori prazan prostor i da na taj prostor prosto uguramo ljude. To ne bi bilo pravo resenje. Samo prvi koncept je uspesan. Meni je nedavno receno da ovaj koncept zastupa i vecina u Beogradu. Tim bolje. Mislim da takodje Albanci kao vecinsko stanovnistvo moraju da shvate da je Kosovo zajednicka domovina i drugih manjinskih naroda i da to nikada ne moze da bude zemlja samo Albanaca. S druge strane, manjinske zajednice moraju biti integrisane ne u albansku zajednicu vec u multietnicko drustvo. Kosovski Albanci moraju da shvate da Kosovo ne pripada vecinskom albanskom stanovnistvu a manjinske zajednice moraju da shvate da ne mogu imati posebne oblasti u multietnickom drustvu. Znam da je to tesko na pocetku, ali je to vizija kojoj stremimo. Zelimo da idemo u Evropu i zato moramo da budemo integrisani.

U Srbiji je poslednjih dana razlicito komentarisana privatizacija na Kosovu koju ste vi pokrenuli. Bilo bi dobro da to podrobnije objasnite?

- Postoji nerazumevanje. Dugo smo razmisljali kako to da razresimo. Postoji nuznost da se izvrši privatizacija, a s druge strane, ne mozemo da definisemo vlasnistvo. Ono sto sada radi Kosovska agencija jeste da mi ne mozemo da cekamo konacno resenje o vlasnistvu nad tom imovinu. Nemamo vremena da cekamo, jer sto duze cekamo, sve ce vise ta imovina nestajati i biti razgrabljena. Postavili smo pitanje - ko sta poseduje? Mi ne odlucujemo kome ce sta pripasti, niti zelimo da odavde odnesemo nijedan pfenig dok ne budemo znali ko sta poseduje. To pitanje ostavljamo nereseno, ali cemo formirati preduzeca, koja ce pripadati istom vlasniku. To nece biti promenjeno, a time omogucavamo investicije koje su sada neophodne. Mi u stvari, hocemo da sacuvamo imovinu i da omogucimo investicije. Znaci, poruka je, pitanje vlasnistva se uopste ne dodiruje.

Zasto ne ukljucite Srbiju u taj proces, s obzirom na to da je i tamo u toku proces privatizacije?

- Mi smo informisali Srbiju o tome ali ne zelimo da ovde imamo upetljano nikakvo etnicko pitanje. Ono sto ja trenutno na tom planu radim, spada u moje prerogative. Najbolji advokati u NJujorku i strucnjaci Svetske banke su to pregledali i sugerisali su da je sve cisto sa time. Mi cemo omoguciti da svako dokaze svoje vlasnistvo, tako da je to s pravne strane cisto.

Kosovo se pominje kao jedan od centara organizovanog kriminala na Balkanu. Kako to suzbiti?

- Istina je gorka. To imate i vi u Srbiji, to je i na Kosovu, u Albaniji, Makedoniji, u sestrinskoj republici Crnoj Gori... Svi imamo taj problem. Mi ne mozemo da resimo taj problem ako svako to posmatra za sebe. Kako, na primer, funkcionise krijumcarenje cigareta, kako funkcionise "posao" sa naftom. Koristeci razlicite poreske politike u razlicitim zemljama, kriminalci nelegalno sticu materijalna dobra. Delimicno mozemo da se suprotstavimo tome u svojim sredinama ali iskorenjivanje organizovanog kriminala je zajednicki posao svih u ovom regionu, pa i citavog sveta. Ja ne kazem da je na Kosovu bolje nego u Srbiji, ali kazem da svi imamo zajednicki problem. Mi imamo sporazum o politickoj saradnji sa Beogradom i mislim da prevencija kriminala mora da se odvija regionalno i nacionalno.

Ne cini li vam se da je borba protiv kriminala i politicko pitanje i da ce ona doprineti i resavanju politickih problema na Kosovu?

- Mislim da nista ne mozemo da resimo sa idejom monoetnickih zajednica pa ni kriminal. Mi svi zelimo da ovde imamo investicije, a preduslov za njih da imate ekonomski okvir. Investicije podrazumevaju poverenje i pravnu regulativu. To je upravo posao koji je pred nama.

Jeste li vi optimista?

- Da, svakako, inace bih napustio ovaj posao.

Lj. POPOVIC

VATIKAN I KOSOVO

Naslov: "The Holy See and the crisis in Kosovo"

Izdavac: "L' Osservatore Romano", Rim, 2002.

Igor Radojčić

U izdanju Vatikanskog dnevnog lista "L'Osservatore romano", proslog meseca, pojavila se knjiga "Sveta stolica i kriza na Kosovu" (The Holy See and the crisis in Kosovo). To nije prvo izdanje ovog renomiranog dnevnika. U biblioteci sveske "Osservatore romana" vec su objavljena izdanja posvecena tragicnim desavanjima na Balkanu u poslednjoj deceniji 20. veka.

Radi se o sledecim publikacijama: Crisis in Yugoslavia - Position and action of the Holy See 1991 - 1992; The action of the Holy See in the Bosnian conflict; The activity of the Holy See for peace in the Balkans.

Knjiga posvecena desavanjima na Kosovu i oko Kosova, sadrzi sve zvanicne dokumente, izjave, prepiske, saopstenja za stampu, pre svega svetog oca Jovana Pavla II, ali i nekoliko drugih, znacajnih predstavnika Vatikana, kao sto su: kardinal Andelo Sodano, nadbiskup Zan-Lui Tiran, monsinjor Celestino Miljore...

Ovaj znacajan dokument baca novo svetlo na ulogu Svete stolice, a pre svega njene diplomatije u pokusaju da se eufemisticki nazvana "intervencija" izbegne.

Svima su poznate intervencije Jovana Pavla II i njegovo nastojanje da se dodje do diplomatskog resenja. Knjiga sadrzi pisma objavljena u celosti koje je sveti otac uputio Kofiju Ananu zahtevajuci od njega vecu angazovanost UN, ruskom patrijarhu Aleksiju II pre puta u Beograd, pismo tadasnjem predsedniku Jugoslavije Milosevicu koje je licno doneo ministar inostranih poslova Svete stolice Zan-Lui Tiran, zatim pismo poslato americkom predsedniku Klintonu i generalnom sekretaru NATO-a Solani. Pisma Milosevicu i Klintonu poslata su istovremeno s ciljem da dodje do prekida ratnih dejstava tokom sedmice izmedju dva Uskrsa, ali i kao pokusaj da se sukobi prekinu. Obojicu podseca da prekid borbe nije ponizenje, vec hrabar cin.

Jos interesantnija je uloga ministra inostranih poslova Svete stolice Zan-Luija Tirana. Dve nedelje pred pocetak bombardovanja, 10. marta, on je u NJujorku razgovarao sa Medlin Olbrajt a 12. marta sa generalnim sekretarom UN Kofijem Ananom. Tiran i kardinal Sodano sazivaju 30. marta 1999. ambasadore zemalja NATO-a kao i ambasadore zemalja stalnih clanova Saveta bezbednosti UN pri Svetoj stolici, iznoseci im poziciju svetog oca o sukobu ali i predstavljajuci plan, prilagodjen situaciji, koji bi mogao da zaustavi vec zapocete akcije. Sustina plana bila je u obostranom prekidu svih vojnih akcija, zatim bi usledila nova mirovna konferencija, ukljucivanje OEBS-a u pregovore, kao i stvaranje efikasnih mirovnih trupa koje bi odrzavale mir. Nazalost, ovaj pokusaj nije uspeo, posto se jednom zahuktala masinerija nije mogla zaustaviti dok ne ostvari svoj cilj. Dokument koji se pominje na vise mesta u ovoj knjizi, a nije do sada objavljen, jeste pismo koje je kardinal Andjelo Sodano, drzavni sekretar Vatikana, uputio 23. marta, dan pred pocetak akcije, tadasnjem ambasadoru SRJ pri Svetoj stolici Dojcilu Maslovaricu. Iz pouzdanih izvora saznali smo da pismo nije objavljeno zbog "eksplicitnog diplomatskog recnika", sto bi moglo da znaci da je bivsi ambasador SRJ direktno bio upozoren na moguci scenario za Kosovo. Citajuci pojedine odlomke, stice se utisak da su se pre i tokom NATO udara poglavari crkava (kako Pravoslavne tako i Katolicke) vise zauzimali i branili narod SRJ nego njegove diplomate ali i domaci politicari, koji u svetlu ove knjige (p)ostaju ljudi bez jasne geopoliticke ideje, zalutali u svet politike i diplomatije.

Nekoliko puta se kroz knjigu provlace reci, Pape Pija DZII, koje mogu poslužiti i kao moto ove knjige, izgovorene 1939. godine: "Nista se ne gubi u miru. Sve moze biti izgubljeno ratom." U to smo, danas, potpuno uvereni.

MONARHIJA I IDENTITET

U Srbiji su, nakon "oktobarske revolucije", koja je dovela do pada vlade Slobodana Milosevica, sve zastupljenije desnicarske ideje u javnom diskursu. Slicno ostatku centralne i istocne Evrope posle 1989, mogu se cuti pozivi na povratak "pravim" vrednostima nacije, "kontaminirane" poluvekovnom vladavinom komunizma (po nekima i skoro citavim stolecem Jugoslavije). Centralno mesto medju poklicima za povratak "pravom srpstvu" zauzima ideja restauracije institucije monarhije, koju su Titove komunisticke vlasti ukinule u Jugoslaviji odmah posle Drugog svetskog rata. Unutar novog srpskog politickog vodjstva iskristalisale su se dve grupe: "reformisti", predvodjeni energicnim i pragmaticnim predsednikom Vlade Srbije Zoranom Djindjicem i "tradicionalisti", okupljeni oko jugoslovenskog predsednika Vojislava Kostunice. Pored ostalih rivalstava, jasno je da se dve grupacije takmice i za vodecu ulogu u sagi koja se zove restauracija Karadjordjevica.

Djindjic je igrao vidnu ulogu u povratku prestolonaslednika Aleksandra u Beograd prosle godine. Otkad se uselio u Beli dvor, koji su nekada koristili kao rezidenciju i Tito i Milosevic, princ Aleksandar redovno prima vodece domace politicare i javne licnosti i zapadne diplomate. Uspostavljanje virtuelnog dvora jos vise je iskomplikovalo ionako slozenu institucionalnu strukturu SRJ.

Da li ce Srbija, sada kada su se Karadjordjevici vratili, ponovo postati kraljevina? Da li su Karadjordjevici srpska ili jugoslovenska dinastija? Aleksandrov pradeda je bio prvi jugoslovenski kralj, njegov deda i imenjak je 1929. uspostavio licnu diktaturu i promovisao integralno jugoslovenstvo u cilju stabilizovanja jedinstva drzave. Aleksandrov otac Petar II bio je poslednji kralj Jugoslavije, a i Aleksandrova titula glasi "princ od Jugoslavije". Medjutim, koje Jugoslavije? "Stare" Jugoslavije vise nema, a i Srbija i Crna Gora uskoro ce da se zvanicno odreknu ovog imena.

Monarhiju, uz Crkvu, mnogi Srbi smatraju vitalnom za ocuvanje Srpstva. Dve institucije predstavljaju vezu sa pretkomunistickim i predjugoslovenskim vremenima - ne samo sa nacionalnim "preporodom" iz 19. veka, nego i sa srednjovekovnom srpskom drzavom, koja je nestala sa otomanskim osvajanjima na Balkanu u 14. i 15. veku.

Rodonacelnik dinastije Karadjordjevic bio je Karadjordje, vodja Prvog srpskog ustanka sa pocetka 19. veka. Srbija i Crna

Gora su jedine dve balkanske drzave koje su imale svoje, narodne vladare (ostali su se, uglavnom, odlucivali za razne nemacke princeve). Srbija je, naravno, imala i drugu dinastiju, Obrenovice, koju je osnovao vodja Drugog ustanka, Milos. Crnom Gorom je vladala dinastija Petrovica. Karadjordjevici i Obrenovici su bili smrtni rivali. Rivalstvo oko vodece uloge u srpskim zemljama se povremeno prosirivalo i na Petrovice.

Diskurs koji zagovara restauraciju tvrdi da je monarhija autenticka srpska institucija. Republika je, s druge strane, po istom diskursu, vestacki i Srbima stran koncept koga u Srbiji ne bi ni bilo bez pobede komunista u Drugom svetskom ratu.

Problem sa ovim argumentom je sledeci: iako su vladari bili Srbi, institucija monarhije nije autenticki srpski izum. Kao sto istoricar Stevan K. Pavlovic pokazuje u svojoj najnovijoj knjizi "Srbija: Istorija iza imena", (London, 2002.), srpski drzavnici su u 19. veku gradili institucije, ukljucujuci i monarhiju, po uzoru na Francusku i Belgiju. Pored toga, Srbija ima i dugu tradiciju socijaldemokratije, a pocetkom 20. veka jedan broj uglednih liberalnih intelektualaca zagovarao je republiku.

Nacionalni identiteti se menjaju i manje su fiksni nego sto to nacionalni ideolozi mogu ili zeleti da vide. Srbija iz 2002. godine je potpuno druga drzava od Srbije iz 1918. godine, srednjovekovna kraljevstva da i ne pominjemo. Monarhija je samo jedan od elemenata koji su u ovom ili onom trenutku formirali srpski nacionalni identitet. Medjutim, monarhija nije jedini, a verovatno ni najvazniji element, i sigurno je da je ne prihvataju svi Srbi. Mozda cak ni vecina, bez obzira na sve ucestalije pozive na povratak u proslost.

** Dejan Djokic, autor je na doktorskim studijama na Univerzitetu u Londonu*
